

Rådgivningsprogrammet Økosystem Kystzone

Mål: Utøve kontinuerlig forvaltningsrettet overvåkning, forskning og rådgivning vedrørende levende marine kystressurser, deres leveområder og miljø.

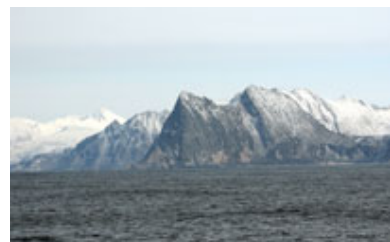
Arter i norsk kystzone

Kystsonen dekker et areal på 90.000 km². og representerer en rekke forskjellige habitater, fra eksponert hardbunn til beskyttet bløtbunn. Mer enn 10 % av arealet i kystsonen domineres av tareskog, tangbelter eller ålegrasenger. Korallrev og tareskoger er to av de mest artsrike, marine biotopene. Stortare utgjør ca 90 % av all tareskog i Norge, og områdene utenfor kysten av Møre og Romsdal og Trøndelag regnes som de rikeste stortareområdene i verden.

Flere av habitatene langs kysten er sårbare eller truet. Primærprodusentene, særlig planteplankton, tang og tare, er grunnlaget for alt liv i havet. Tang- og taresystemenes produksjon gir et betydelig bidrag til den verdiskaping som foregår i kystsonen. Omlag 95% av levende marine organismer har tilknytting til kysten. Dette gjør kystsonen til det viktigste nøkkelområde innen den marine verden. De store oseaniske fiskebestandene i Norskehavet og Barentshavet har sine gytefelt og oppvekst områder på kysten og i fjordene. Gytevandringen medfører en betydelig energitransport fra det åpne havet til kystøkosystemene. Kysten har i tillegg en stor artsrikdom med mange lokale bestander av ulike organismer.

Bruk av kysten

Viktige bruksformål i kystsonen er fiske, jakt, havbruk, havbeite, sjøtransport, industri, sand- og grusuttak fra sjøbunnen, sjøforsvaret og kommunal infrastruktur. Storslagen kystnatur, særegne kystkulturmiljøer og gode fiskemuligheter trekker årlig ett høyt antall fisketurister til Norge. Økt interesse og press på kystsonen gir voksende og sammensatte forvaltningsmessige utfordringer.

Lang kyst - ulike problemer

Den norske kysten er lang og problemstillingene forskjellige. Av trusselbilder kan vi nevne effekten av fremmede arter som, fastsittende alger langs kysten av sør- og vestlandet og kongekrabbe på Finnmarkskysten. Disse er introduserte arter og kunnskapen om effekten på eksisterende leveområder og mulige konkurrerende arter er begrenset. På kysten av Nordland, Troms og Finnmark er store deler av tareskogen nedbeitet av kråkeboller, noe som kan gi færre oppvekstområder for fiskeyngel og dermed mindre fisk i disse områdene. Å sikre økosystemene i kystsonen er nødvendig for de store oseaniske fiskebestander og å opprettholde levevilkår for de arter som naturlig har tilholdsted der.

Store verdier i norsk kystzone

Kystsonen har et stort og allsidig potensial for verdiskaping. Et optimistisk scenario viser at produksjonsverdien kan komme opp mot 150 milliarder kroner i 2020 dersom verdiene forvaltes på en riktig måte. Det kan tilsvare så mye som 20% av den totale verdiskapningen i Norge.

Havforskningsinstituttet har som mål å bidra til denne verdiskapningen ved å øke kunnskapen om kystsressursers bestandsstruktur, dynamikk, økologiske betingelser og riktig beskatning.

Dette arbeidet innbefatter overvåking av miljøet (temperatur, saltholdighet, oksygen, næringsalter og organisk belastning) langs kysten og i fjordene og produksjonen der av plante- og dyreplankton samt bunnlevende dyr. Data fra denne overvåkingen av miljø og produksjon i den norske kystsonen blir knyttet til overvåkingen som gjøres i forbindelse med EUs Rammedirektiv for vann.

Rådgivningsprogrammet vil oppdatere det marinøkologiske kunnskapsgrunnlaget for en ansvarlig og bærekraftig forvaltning av kystsonen (www.kystzone.no) og bli konsentrert innen følgende hovedområder:

- Økosystemer i kystsonen: oppbygging, virkemåte og variabilitet
- Metodeutvikling: observasjons og måleteknologi, modeller, høsting
- Marint biologisk mangfold: overvåking av strategiske referanseområder langs norske kysten, vurdere miljøsituasjonen og det biologiske mangfoldet
- Levende marine ressurser: vurdere effekten av miljø og menneskelig aktivitet på levende ressurser i kystsonen og deres leveområder, tålegrenser til disse og gi råd om uttak